

[Fuglsang.]

Når vi område for område ser på de problemer, der nævnes i redegørelsen, vil vi se, at skævhederne meget ofte skyldes eller forstærkes af de kapitalistiske ejendomsforhold eller det, som også er kaldt den frie markedsmechanisme.

Det gælder både det voksende forbrug som helhed, og det gælder det alt for begrænsede omfang af genanvendelsen. Disse ting har ikke blot naturlige årsager, og det er ikke blot naturlige årsager, der vanskeliggør en løsning af problemerne. En stor del af vanskelighederne og en stor del af det for store forbrug er jo næsten bevidst skabt ved, at man gennem dyre reklamekampagner skaber kunstige statussymboler, og ved, at man faktisk herigennem gennemtvinger, at de få påvirker de mange med hensyn til, hvad de skal bruge, og hvor meget de skal bruge.

Tingene, biler, fjernsyn, tøj og alt det, som vi taler om her, ikke blot slides op, de forældes gennem hastigt skiftende moderetninger, og netop disse hastigt skiftende smagsforhold er en af hindringerne for deres genanvendelse. Også her har vi en af årsagerne til de uhyggelig hurtigt voksende bilkegårde, der skæmmet vort land på den ene og på den anden måde.

Det er for øvrigt også sådan, at mange af de varer, der produceres, bevidst forringes og fremstilles med en begrænset levetid for øje og i mange tilfælde på en sådan måde, at det vanskeliggør deres genbrug. Det gælder mange områder. Det gælder ikke mindst den her så ofte diskuterede engangsemballage. Vi har f. eks. fået mange såkaldt sagkyndige forklaringer på, hvorfor vi har så mange former for mælkeemballage, men ét er sikkert, hvor mange vi end har haft, har det i hvert tilfælde ikke gjort mælken billigere.

Redegørelsen vender sig, og med rette, mod unødigt forbrug af råstoffer, af investeringsmidler og af arbejdskraft. Men når vi siger det, hvor meget misbruges og bortødsles så ikke til et usandsynlig stort byggeri af servicestationer, bankfilialer og den slags bygninger? Hvor meget af vort vigtigste råstof, arbejdskraften, går ikke til spilde gennem arbejdsløsheden? Eller menneskelige evner, fordi man hindrer deres udvikling gennem de nedskæringer, som gennemføres her i folketinget?

Og vores næstvigtigste værdi, jorden. Hvor meget går ikke tabt gennem spekulation og rovdrift? Tænk på de uerstattelige værdier i Danmark, der ødelægges gennem en kynisk og samvittighedsløs profitjagt ved udgravning, bortgravning og eksport, f. eks. fra Møn af vore gamle stendiger.

Og som et udtryk både for misbrug og spild kommer vi vel ikke uden om at nævne de 4½ mia kr., som bruges på militæret, de 36.000 ha jord, som det beslaglægger, og de direkte 50.000 mands arbejdskraft.

Redegørelsen omtaler både som motivation for genanvendelse og i almindelighed hele forureningsproblemet, ikke mindst af luften og af vandet.

Jeg lever i en by, Ålborg, som ellers mere end tilstrækkeligt kan glæde sig ved den berømte friske jyske luft, og alligevel har vi en ganske betydelig luftforurening, og det gælder også andre byer. I samme forbindelse eller i fortsættelse af det: hvor mange livsvigtige grønne områder ødelægges ikke af hensyn til bilismen?

Redegørelsen taler advarende om misbrug af vore vandressourcer, af vores ferskvand, vores søer, åer, naturligvis ikke mindst på Sjælland, men også vore jyske åer og vore åbne have. I alle tilfælde træffer vi først og fremmest industrien som den store synder, der kynisk bruger vore farvande som affaldsplads i stedet for at tilstræbe den nødvendige rensning og genbrug af værdierne. Resultatet er, at disse farvande står i fare for at forvandles til stinkende, biologisk syge eller døende kloakker. Alt dette skyldes jo ikke, at problemerne er uløselige. Den videnskab, som har været i stand til at skabe den tekniske udvikling, er også i stand til at lede den på en sund måde. Den er i stand til i langt højere grad end hidtil også at løse mange genanvendelsesproblemer med hensyn til de forskellige former for papir, plaststoffer og glas, hvad enten det er i form af forskellige flaskeformer eller konservesdåser, kemikalier osv.

Videnskaben er i stand til at genskabe de kredsløb, som muliggør værdifulde råstoffers genanvendelse, og samtidig at styre de livsvigtige kredsløb og balancen i naturen. Men alt dette, også diskussionen i dag, viser, at for at løse dette er det nødvendigt også at blande politik ind i det. Sagen er jo, at det, som videnskaben kan gøre, gør den ikke, så